

Webbinarium – Stöd för äldreomsorgens arbete utifrån språkkravet

Processer och rutiner –
Ett praktiskt stöd för
äldreomsorgens
språkutvecklande arbete

Kartlägga och bedöma –
Ett praktiskt stöd för
äldreomsorgens
språkutvecklande arbete

Underlag för en utbildning
i språk och
kommunikation i
äldreomsorgen

Planera, genomföra och
utveckla – Ett praktiskt
stöd för äldreomsorgens
språkutvecklande arbete

Underlag för
kompetensutveckling
för chefer

Fortsätta att informera och stödja utförare
av äldreomsorg i genomförandet av
språkutvecklande insatser

2026

2027

2028 - okt 2030

Kontinuerligt informera och stödja utförare av äldreomsorg i
genomförandet av språkutvecklande insatser

[Start](#) > [Områden och teman](#) > Språkutvecklande arbete i äldreomsorgen

Språkutvecklande arbete i äldreomsorgen

Att kunna kommunicera är en förutsättning för att personal i äldreomsorgen ska kunna utföra arbetet på ett säkert sätt och med god kvalitet. Språkutvecklande arbete behöver vara en del av organisationens kultur och arbetssätt för att bli en naturlig del av verksamheten.

Om språkutvecklande arbete i äldreomsorgen >

Kunskaper i svenska och att kunna kommunicera är grundläggande förutsättningar för att personalen i äldreomsorgen ska kunna utföra sitt arbete på ett säkert sätt och med god kvalitet.

Stöd för att arbeta utifrån språkravet >

Sedan den 1 juli 2026 gäller ett språkrav i äldreomsorgen. Här hittar du två stöd för att arbeta utifrån språkravet.

Publikationer >

Här hittar du aktuella publikationer om temat Språkutvecklande arbete i äldreomsorgen.

Agenda

1. Om språkravet samt kort om närliggande bestämmelser
2. Om stödet Processer och rutiner
 - Frågestund
3. Om stödet Kartlägga och bedöma
 - Frågestund
4. Avslutning: Vi knyter ihop säcken

Om språkkravet samt kort om närliggande bestämmelser

Nya bestämmelser om språkrav i äldreomsorgen

Den som bedriver verksamhet inom socialtjänstens omsorg om äldre personer **ska arbeta för** att den **personal som genomför insatser** i sådan omsorg har de **kunskaper i svenska som är relevanta** för insatsernas genomförande.

(8 kap. 4 a § SoL)

- Från och med 1 juli 2026
- Prop. 2025/26:93 *Ett språkrav inom äldreomsorgen*

Vilka språkkunskaper ska verksamheten arbeta för?

Med "**kunskaper i svenska som är relevanta**" avses **B2** enligt Gemensam europeisk referensram för språk (**Gers**).

(14 kap. 3 § SoF)

- Funktionell språklig kompetens
- Inte ett krav på att all personal som utför insatser inom äldreomsorgen måste ha kunskaper i svenska på denna nivå

Andra bestämmelser om språk i äldreomsorgen

Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre:

personal...bör minst ha...

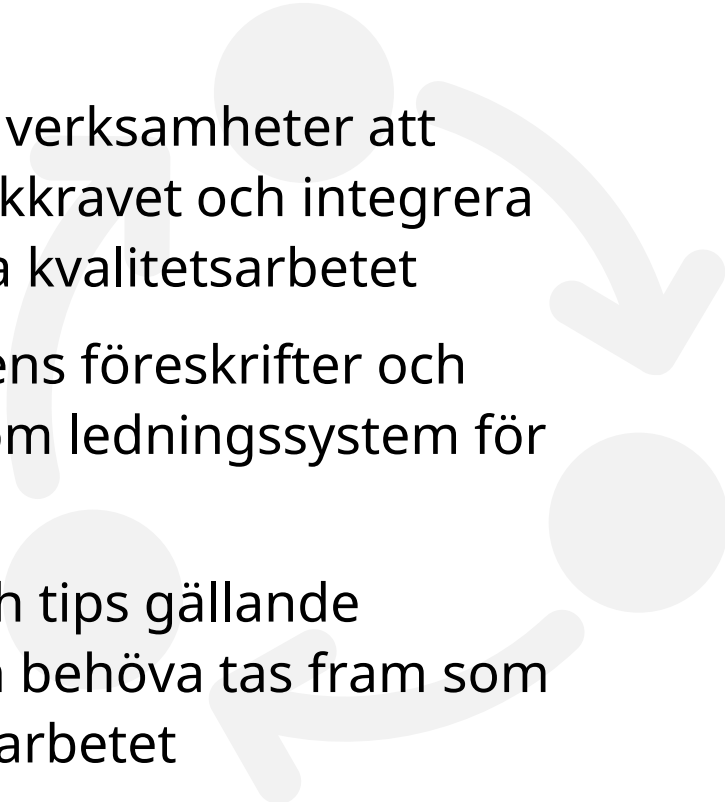
- kunskap om hur sättet att kommunicera kan anpassas till olika situationer och till olika individers förutsättningar och behov samt förmåga att omsätta kunskapen i det praktiska arbetet
- förmåga att kommunicera med närstående
- förmåga att kommunicera med personer ur olika yrkesgrupper
- förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska

Andra bestämmelser om språk i äldreomsorgen

- Språklagen (2009:600) – om svenska, minoritetsspråk och teckenspråk
- Bestämmelser i 8 kap. 5 – 9 §§ SoL om minoritetsspråk inom äldreomsorgen: regler om kommunernas
 - arbete för tillgång till personal inom äldreomsorgen på alla minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska) där det behövs.
 - skyldigheter angående personal inom äldreomsorgen i s.k. förvaltningsområden för finska, meänkieli eller samiska.
 - skyldigheter angående personal inom äldreomsorgen utanför förvaltningsområden när det gäller alla minoritetsspråk.
 - skyldigheter att beakta äldres behov av upprätthålla sin kulturella identitet (minoritetsspråken).
 - skyldigheter att informera om nämnda rättigheter

Stödet Processer och rutiner

Syfte, utgångspunkt, innehåll

- **Syfte:** Hjälpa äldreomsorgens verksamheter att lägga upp arbetet utifrån språkravet och integrera detta arbete i det systematiska kvalitetsarbetet
 - **Utgångspunkt** i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
 - **Innehåll:** Förslag, exempel och tips gällande processer och rutiner som kan behöva tas fram som ett led i det språkutvecklande arbetet
-

Processer och rutiner är ledningssystemets grundläggande delar

- **Process** – serie aktiviteter som främjar ett bestämt ändamål eller ett avsett resultat
- **Rutin** – bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras och hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten

Förslag till tre processer

- **Process I.** Verksamhetens språkutvecklande arbete
 - **Process II.** Kartläggning och bedömning av behovet av stöd för språkutveckling
 - **Process III.** Språkutveckling för den enskilda medarbetaren
-

Process I. Verksamhetens språkutvecklande arbete

Ändamålet med processen är att förbättra förutsättningarna för språkutveckling på arbetsplatsen.

Aktiviteter som kan ingå:

- Att stärka chefens kunskap om hur man skapar förutsättningar för språkutveckling på arbetsplatsen
- Att utbilda medarbetare till nyckelroller i att stödja kollegor i det språkutvecklande arbetet
- Att ta fram och arbeta utifrån en handlingsplan för verksamhetens språkutvecklande arbete

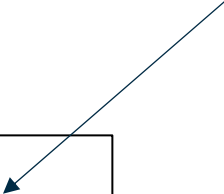
Process II. Kartläggning och bedömning av behovet av stöd för språkutveckling

Ändamålet med processen är kartläggning och bedömning av varje enskild medarbetares behov av stöd för språkutveckling.

- Aktiviteter som kan ingå:
- Kartlägg och bedöm
 - Följ upp

"Behöver medarbetaren stöd för språkutveckling?"

Stöd finns i *Kartlägga och bedöma*

Process III. Språkutveckling för den enskilda medarbetaren

Ändamålet med processen är att ge medarbetaren goda förutsättningar att utveckla kunskaper i svenska som är relevanta för insatsernas genomförande.

Aktiviteter som kan ingå:

- Kartlägg och bedöm
- Planera
- Genomför
- Följ upp

Kartläggning av medarbetarens språkliga kompetens och en bedömning av vilket stöd som bäst kan gynna hans språkutveckling

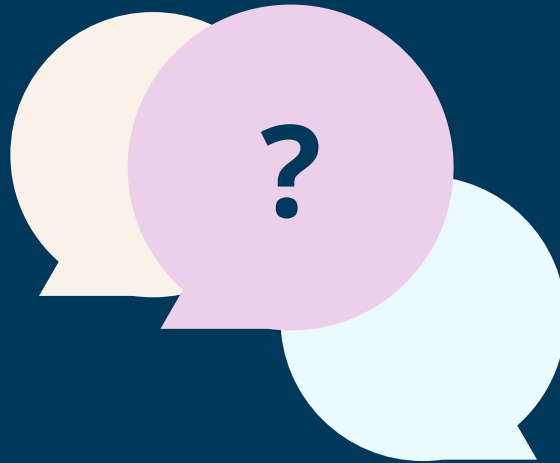
Planering för språkstöd på arbetsplatsen eller språkutbildning

Kan behövas rutiner för samverkan med komvux eller annan utbildningsanordnare

Stöd finns i *Kartlägga och bedöma*

Frågor?

Frågor?

Utbildningar som kan vara aktuella

Uppdragsutbildning i språk och kommunikation i äldreomsorgen

Den som har kort skolbakgrund

Den som har låg kommunikativ förmåga

Den som har läst sva på gymnasial nivå, men ändå inte har de kunskaper i svenska som är relevanta för arbetet i äldreomsorgen

Den som avser att läsa sva på gymnasial nivå men ännu inte har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen

Utbildning inom komvux där språk- och yrkesämnen kombineras

Den som har kort skolbakgrund

Den som har låg kommunikativ förmåga

Den som inte har en utbildning i vård och omsorg som motsvarar vård- och omsorgsprogrammet eller något av de s.k. yrkespaketen till undersköterska eller vårdbiträde

Sfi, sva på grundläggande eller sva på gymnasial nivå

Den som vill få en skyddad yrkestitel för undersköterskor

Den som vill ha en utbildning i svenska som är studieförberedande.

Stödet Kartlägga och bedöma

Stödet Kartlägga och bedöma

Utgångspunkter

- Kartläggningarna syftar till att få en bild av medarbetarens funktionella språkliga kompetens, alltså hur språket och kommunikationen fungerar i det dagliga arbetet.
- Bedömningarna syftar till att ringa in och välja vilka typer av stöd för språkutveckling som bäst kan leda mot målet "Att personalen har de kunskaper i svenska som är relevanta för insatsernas genomförande."

Steg 1 – Medarbetarsamtal om språket och kommunikationen

Enskilt samtal (genomförs med alla medarbetare)

Syfte

- Kartlägga och bedöma om medarbetaren behöver stöd för språkutveckling eller inte.

Underlag

- Förslag på upplägg.
- Förslag på frågor till kartläggningen.
- Mall för sammanställning och bedömning.

Beräknad tid

- 45 minuter per samtal, inklusive sammanställning.

Steg 2 – Kartlägga och bedöma språklig kompetens

Gruppsamtal och observation

(genomförs med den som bedömts behöva stöd för språkutveckling)

Syfte

- Kartlägga och bedöma medarbetarens språkliga kompetens i kommunikativa situationer som är vanliga på arbetsplatsen.

Underlag

- Förslag på upplägg.
- Textunderlag och förslag på frågor till kartläggningen.
- Mall för sammanställning och bedömning.

Beräknad tid

- Gruppsamtal (40 minuter inklusive sammanställning).
- Observation (30 minuter inklusive sammanställning).

Välja stöd för språkutveckling

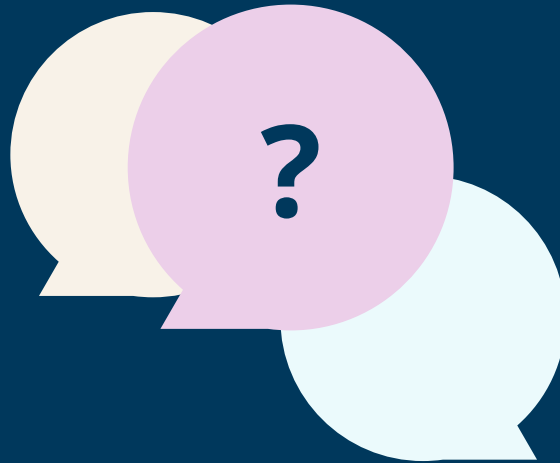
Stöd för språkutveckling

Förslag

- Språkstöd på arbetsplatsen.
- Uppdragsutbildning i språk och kommunikation i äldreomsorgen.
- Utbildningar i svenska språket inom komvux.

Frågor?

Frågor?

**Avslutning: Vi knyter ihop
säcken**

Arbeta språkutvecklande

utifrån språkravet i socialtjänstlagen

Stödet
Processer
och
rutiner

Utbildning
i språk och
kommunikation i äldre-
omsorgen

Stödet
Kartlägga
och
bedöma

Kompetens-
utveckling
för chefer

Stödet
Planera,
genomföra
och
utveckla

Använda språket
med omsorgstagare
och kollegor

MÅL
Att personalen
har de kunskaper
i svenska som är
relevanta för
insatsernas
genomförande.

Få
språkstöd
på arbets-
platsen

Träna språket
i utbildning
kopplad till
äldreomsorgen

Processer och rutiner –
Ett praktiskt stöd för
äldreomsorgens
språkutvecklande arbete

Kartlägga och bedöma –
Ett praktiskt stöd för
äldreomsorgens
språkutvecklande arbete

**Underlag för en
utbildning i språk och
kommunikation i
äldreomsorgen**

**Planera, genomföra och
utveckla – Ett praktiskt
stöd för äldreomsorgens
språkutvecklande arbete**

Underlag för
kompetensutveckling
för chefer

Fortsätta att informera och stödja utförare
av äldreomsorg i genomförandet av
språkutvecklande insatser

2026

2027

2028 - okt 2030

Kontinuerligt informera och stödja utförare av äldreomsorg i
genomförandet av språkutvecklande insatser

Tack för idag!

socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

